

Udense Geschriften

Deel 1

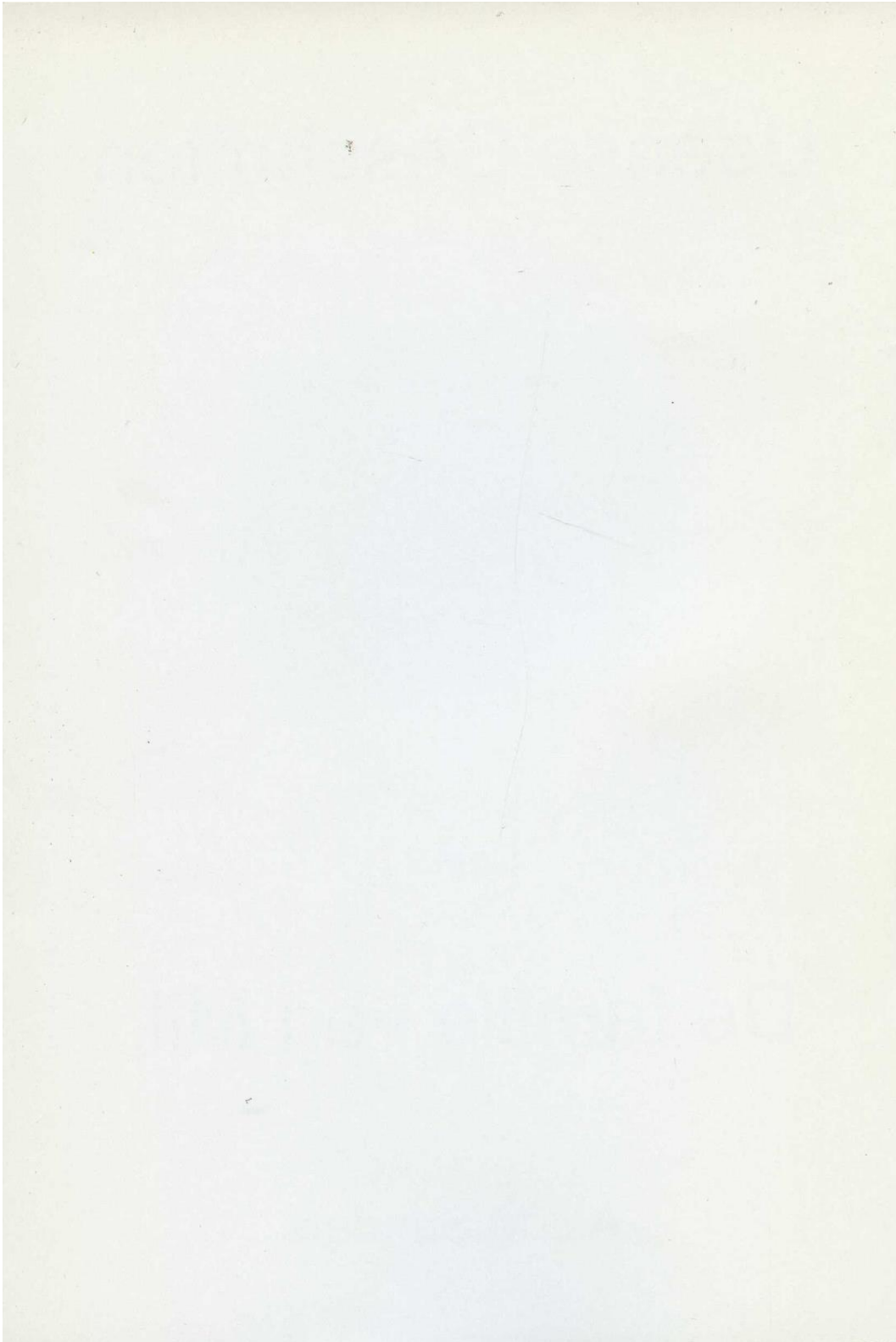
De familie van Mil.

A.L.M.Sanders.

Udense Geschriften – Deel 1: De familie Van Mil

A.L.M. Sanders – 2003

www.udeningeschriften.nl

Udense Geschriften

Deel 1

De familie Van Mil.

A.L.M. Sanders.

Inhoud.

Voorwoord	Pag. 3
Het gezin van Leonardus van Mil.	Pag. 5
De lotgevallen van de nakomelingen.	Pag. 7
De kinderen van Pietje van Mil.	Pag. 20
Verantwoording.	Pag. 27

Colofon.

Uitgave: Stichting Uden in Geschriften.
Omslagontwerp: Harry van Mil, Uden.
ISSN 1572-378X
©2003 Stichting Uden in Geschriften.

Voorwoord.

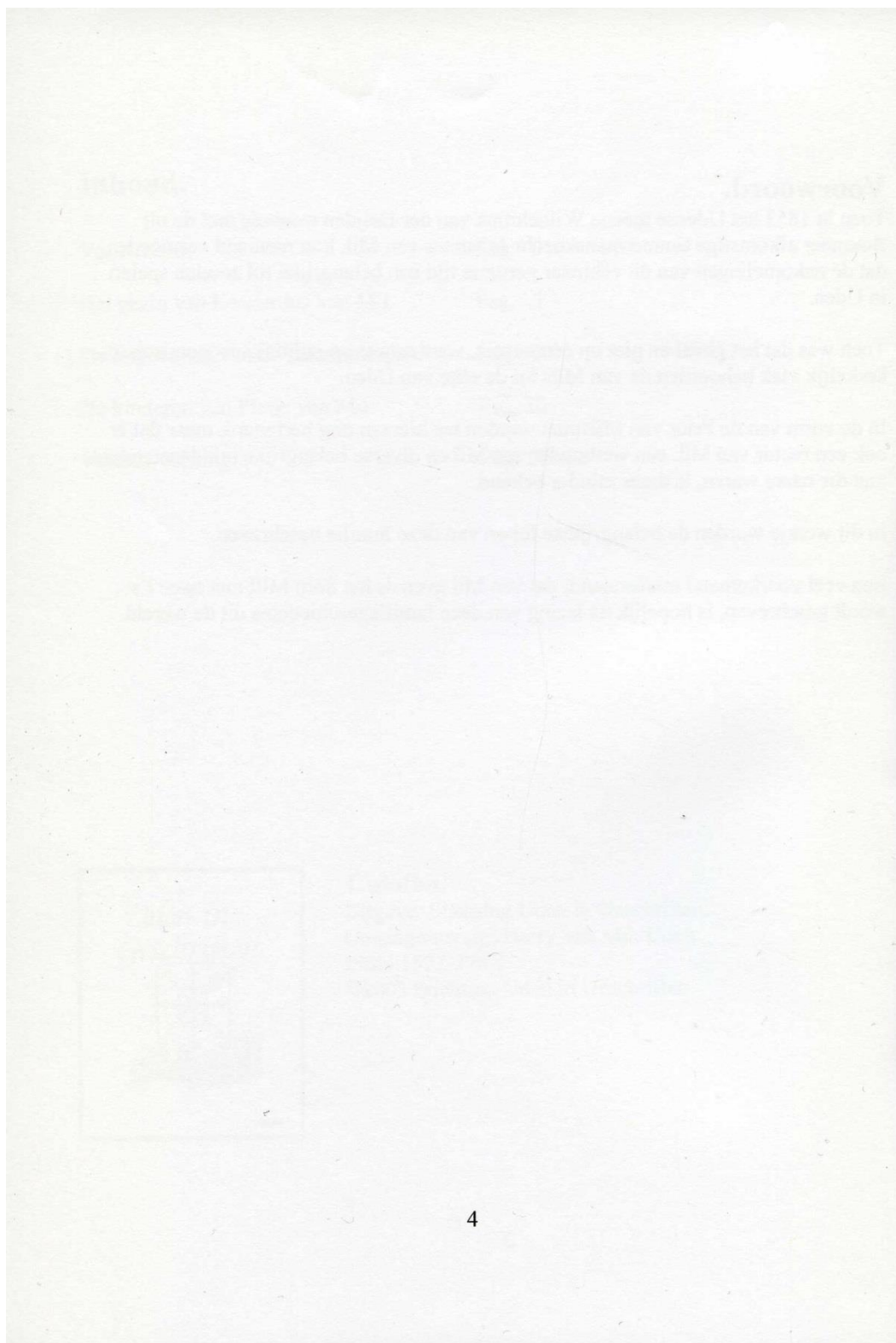
Toen in 1853 het Udense meisje Wilhelmina van der Heijden trouwde met de uit Boxmeer afkomstige timmermansknecht Johannes van Mil, kon niemand vermoeden, dat de nakomelingen van dit echtpaar geruime tijd een belangrijke rol zouden spelen in Uden.

Toch was dat het geval en niet op één terrein, want zowel op politiek, economisch als kerkelijk vlak behoorden de van Mils tot de elite van Uden.

In de vorm van de Prior van Milstraat worden we hieraan nog herinnerd, maar dat er ook een rector van Mil, een wethouder van Mil en diverse belangrijke middenstanders met die naam waren, is thans minder bekend.

In dit werkje worden de belangrijkste feiten van deze familie beschreven.

Een veel voorkomend misverstand, dat van Mil evenals het dorp Mill met twee l's wordt geschreven, is hopelijk na lezing van deze familiegeschiedenis uit de wereld.

Het gezin van Leonardus van Mil.

Op 8 januari 1853 trouwden in Uden Johannes Hendricus van Mil en Wilhelmina van der Heijden.

De echtlieden hadden de volgende achtergrond:

De bruidegom, Johannes Hendricus van Mil, werd in Boxmeer op 27 mei 1824 geboren als zoon van de arbeider Johannes van Mil en van Mechtildes van Densen. Rond 1850 kwam hij als timmermansknecht in Uden wonen en werkte waarschijnlijk bij Theodorus Hendriks.

De ouders van de bruid, Leonardus van der Heijden en Maria van de Berg trouwden op 13 februari 1820 in Uden. Leonardus was in mei 1773 in Haarlem geboren en was timmerman, terwijl Maria geboren werd in Uden in februari 1793. Zij kregen te Uden een zevental kinderen, waaronder een dochter Wilhelmina, die op 19 april 1827 werd geboren. Op 9 december 1831 stierf Leonardus in Gouda en zijn weduwe bleef met de kinderen in Uden wonen.

Het jonge paar van Mil - van der Heijden ging in de Schafstraat (de huidige Prior van Milsstraat) op nummer 47 wonen en in dit huis werden drie van hun kinderen geboren: Leonardus Johannes (Jan) op 27 oktober 1853, Maria Cecilia op 21 november 1854, en Henricus (Harrie) op 5 januari 1857.

In maart 1857 verhuisde het gezin naar het ouderlijk huis van Wilhelmina, Schafstraat 53. Thans staat daar het pand Markt 24-26 en er werden nog zeven kinderen geboren: Simon Martinus op 19 september 1858, Petrus Arnoldus (Pietje) op 27 oktober 1860, Johannes Adrianus op 21 oktober 1861, Anna Wilhelmina (Mina) op 27 oktober 1863, Antonius Gerardus op 30 augustus 1865, nogmaals Antonius Gerardus (Grard) op 15 december 1866, en Theodora Maria op 26 maart 1870.

Na zijn huwelijk legde Johannes zich als zelfstandig ondernemer toe op het timmeren. In een agrarische gemeenschap, zoals Uden in die tijd was, betekende dat het bouwen van huizen en schuren, het maken van karren en gereedschap, maar uiteraard ook de nodige reparaties.

In de loop der jaren werd hij een gerespecteerd ondernemer.

Later verbouwde hij zijn huis ingrijpend tot een modern aannemersbedrijf.

Toen het nog dienst deed als aannemerij werd het als volgt omschreven:

Het werd verreweg het mooiste en vooral degelijkste huis van die straat. Het vertoont een breed front. De linkerzijde is de grootste en bestaat uit een zeer omvangrijke woonruimte, met twee buitendeuren en vier flinke vensters.

De rechterzijde diende als bergruimte voor het bouw materiaal; er zijn twee royale poorten in met dubbele deuren, en vervolgens nog een kleinere en lagere poortdeur. Over de gehele lengte van het huis strekt zich een vrij hoge zolder uit, met vijf schuinliggende dakvensters.

Ook de broer van Johannes Hendricus van Mil, Peter, werkte in Uden als timmerman en hij trouwde op 52 jarige leeftijd met de Udense cafehoudster Wilhelmina Janssen. Zij kregen geen kinderen. Rond 1900 woonde hij bij de Volkelse Kapel en hij overleed in 1904.

Wilhelmina van der Heijden overleed in Uden op 27 februari 1895 en Johannes Hendricus van Mil in dezelfde plaats op 17 april 1897.

Fig 1: Johannes Hendricus van Mil en Wilhelmina van der Heijden.

De lotgevallen van de nakomelingen.

Twee kinderen stierven op jeugdige leeftijd: allereerst Antonius Gerardus, die geboren werd op 30 augustus 1865, en reeds op 8 januari 1866 stierf.

Aan het eind van dat jaar werd er weer een baby geboren en zoals in die tijd gebruikelijk kreeg die dezelfde naam.

Daarnaast Theodora Maria, die geboren werd op 26 maart 1870 en op vijfjarige leeftijd, op 11 mei 1875, overleed.

De beschrijving van de overige kinderen doe ik naar de "bedrijfstak", waarin ze werkzaam waren.

Burgemeester.

Johannes Adrianus van Mil huwde te Uden in 1888 met Christina van den Heuvel en zij gingen in Erp wonen. Uit het huwelijk werden acht kinderen geboren.

Hij was van 1887 tot 1930 gemeentesecretaris van Erp en hiernaast van 1914 tot 1932 van dezelfde plaats burgemeester.

Hij stierf op 13 april 1937 in Veghel, waarna hij te Erp begraven werd. Zijn vrouw stierf in 1913. Een kleindochter van hem woont in Uden.

Fig. 2: In het midden burgemeester Johannes Adrianus van Mil

Priesters.

Twée zonen van het gezin werden priester.

Op de eerste plaats Simon Martinus, die geboren was op 19 september 1858.

Nadat hij zijn jeugd in Uden had doorgebracht, ging hij in 1877 studeren aan het Klein Seminarie in Beekvliet. Reeds eind 1878 ging hij naar het seminarie in Sint Truiden in België.

Na zijn priesterwijding op 20 december 1884 in Luik bleef hij in België werkzaam en hij was tien jaar professor te Bree, waarna hij in 1894 pastoor in Wychagen werd en in 1902 te Vught. In 1911 werd hij rector op een pensionaat in Leopoldsburg.

Toen hij in 1931 met emeritaat wilde gaan in Uden kreeg hij het rectoraat van de Zusters Birgittinessen aangeboden, hetgeen hij graag aanvaardde.

Als rector schonk hij aan het klooster centrale verwarming en aan de kapel nieuwe kloosterbanken, die door het timmerbedrijf van zijn broers werden gemaakt.

Hij stierf op 5 mei 1936.

Fig. 3: Deze foto werd gemaakt bij het gouden priesterfeest van Simon van Mil in 1934. Zittend v.l.n.r. Kruisheer van de Braak, deken Franssen uit Veghel, broer Jan, de jubilaris, broer Janus de burgemeester van Erp, pastoor Goossens en de rector van het missiehuis Schouten.

Dan Antonius Gerardus, die geboren was op 15 december 1866. Na een gebrekkige middelbare vooropleiding in Uden, trad hij in 1883 in bij de Kruisheren in Sint Agatha. Op 15 juni 1889 werd hij in Den Bosch priester gewijd. Reeds voor, maar ook na zijn wijding was hij professor aan twee seminaries: van 1888 tot 1895 in Uden en van 1895 tot 1902 in Maaseik in België. Hierna werd hij in 1902 gekozen tot prior in Uden en hij bleef dat tot 1922. Hij was een zeer gezien priester in Uden en hij heeft veel bijgedragen aan de ontwikkeling van het Udense Kruisherenklooster. Van 1923 tot 1928 bekleedde hij dezelfde functie in Diest in België. Aldaar overleed hij op 14 februari 1931, waarna hij op het kerkhof van de Kruisheren in Uden begraven werd.

Fig. 4: De zeer bekende foto van prior van Mil, die ook op zijn bidprentje staat.

Timmerbedrijf.

Na de dood van de ouders Leonardus en Wilhelmina in de negentiger jaren van de negentiende eeuw, alsook van zus Maria Cecilia in 1907, bleef het ouderlijk huis bewoond door de ongehuwde broers Jan en Harrie en zus Mina. Jan en Harrie hadden al jaren in de zaak van hun vader meegewerkt en zij zetten deze na zijn dood voort. Als beroepen gaven de broers in die tijd op timmerfabriek, houthandel, bouwkundige, aannemer.

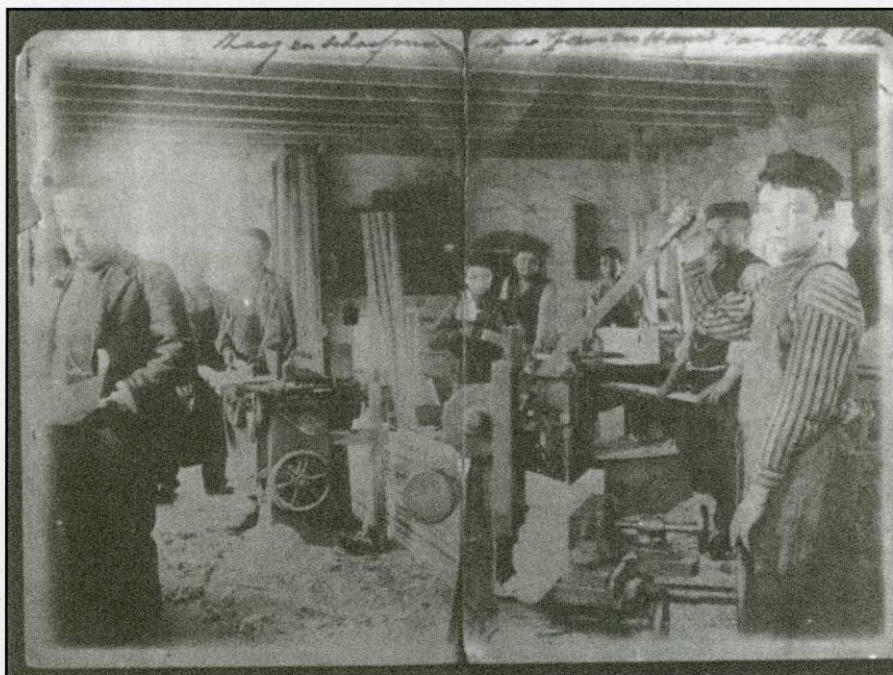

Fig. 5: Een kijkje in de timmerwerkplaats van de gebroeders van Mil.

Grote werken werden aangenomen zowel vóór als na vaders dood. De banken voor de Petruskerk werden in 1889 aan van Mil gegund en toen hun broer, prior van Mil, de kapel en het klooster bouwde waren zij ook van de partij. *Aparte vermelding verdient hier nog de toewijding en edelmoedigheid, waarmee de gebroeders Jan en Harry van Mil het hunne hebben bijgedragen tot de bouw van*

kapel en klooster. Niet alleen hebben zij er voor gezorgd, dat de bouw vlotte, het werkvolk bezig bleef en de materialen beschikbaar kwamen. Zij waren bovendien meestal beiden – maar altijd één van hen – op het werk aanwezig en deden dit geheel belangenloos.

In het Belgische vluchtelingenkamp, dat van 1914 tot 1918 in Uden was, verrichtten zij veel werk en verdienden veel geld.

Hiernaast was Harrie een aantal jaren in Uden raadslid en wethouder.

Hij werd voor het raadslidenschap gevraagd bij de verkiezingen van 1915. Burgemeester Thijssen en dokter Koning zetten zich in om hem te bewegen zich kandidaat te stellen. Echter zijn broer, Prior van Mil van de Kruisheren, was er tegen en dus stelde Harrie zich niet kandidaat. In september 1919 lag er schijnbaar geen blokkade van de prior want Harrie werd toen in de raad gekozen en hij werd ook meteen wethouder. In september 1923 werd hij zowel als raadslid en als wethouder herkozen. In 1927 nam hij afscheid van de Raad.

Fig. 6: Foto van het huis met ervoor v.l.n.r. Harrie, de meid Drika van de Kandelaar, Mina en Jan.

Mina stierf op 20 april 1930 en Harrie op 15 februari 1933. De Udensche Courant van 18 februari schreef:

Gepasseerde Woensdag-avond overleed onverwachts onze geachte dorpsgenoot de Wel Ed. heer Henri van Mill op de Schafstraat, in den ouderdom van 76 jaar. De overledene was van oude gegoede Udensche familie en was geruimen tijd Wethouder der Gemeente Uden. Zaterdag heeft de begrafenis plaats. R.I.P.

Enkele jaren later, in 1937, ging Jan met Drika van de Kandelaar, die reeds vele jaren huishoudster bij de familie van Mil was geweest, in pension bij de zusters van het gasthuis in de Kerkstraat. Het huis werd verkocht en in twee delen gesplitst. Aan de ene kant vestigde zich aannemer Versteegde en aan de andere kant slagerij Bonaerts

JUNI 1938

Pand bij 't nieuwe Raadhuis te Uden.

Uit de hand te koop

een flink, stevig gebouwd huis met groote schuur en ongeveer 50 aren grond, grootendeels jonge boomgaard en bouwterrein aan het Marktveld te Uden, frontbreedte ongeveer 28 M. De gebouwen zijn geschikt om tot zakenpand of woonhuizen te worden verbouwd.

Te bevragen bij Notaris Stael te Uden.

Fig. 7: De advertentie van de verkoop.

Jan stierf op 5 juni 1939.

Zoals reeds gezegd was Drika van de Kandelaar de huishoudster. Zij had de familie zo goed verzorgd, dat de familie haar niet onverzorgd kon achterlaten. Het vruchtgebruik van de woning en de rente van een spaarrekening waren voor haar. Drika is in 1949 gestorven.

Bakkerij.

De laatste zoon, Pietje, ging een andere richting in en koos voor het bakkersvak. In hoeverre het feit, dat een oom van moederszijde ook bakker was, hieraan debet was is niet bekend.

Hij was, zoals in die tijd gebruikelijk, bij diverse bakkers in Noord-Brabant in opleiding. Zo verbleef hij in dat kader onder andere in Veghel, Grave en Sint Michielsgestel.

Hierna keerde hij naar Uden terug en begon in 1890 in Uden een eigen bakkerij in de Kapelstraat, zo ongeveer op de plaats waar nu het parkeerterrein van sporthal “de Stigt” is (tegenover het pand Kapelstraat 15).

In 1891 trouwde hij met Johanna Maria de Ruyter uit Druten en het paar kreeg zeven kinderen. Johanna overleed al in 1899 en ook drie van hun kinderen, Wilhelmina, Wilhelm en Cornelia stierven op betrekkelijk jonge leeftijd. Vier kinderen bleven over: Antoon (Antonius Henricus Josephus Maria, geboren 6 mei 1893), Harrie (Henricus Antonius Josephus, geboren 13 juni 1894), Martien (Martinus Adrianus, geboren 1 september 1897) en Antoinet (Antoinetta Anna Maria Nicoletta, geboren 30 juli 1898). Piet hertrouwde de Veldhovense Petronella van den Eijnden. Uit dat huwelijk werden geen kinderen geboren.

Fig. 8: Piet van Mil en Petronella van den Eijnden.

Fig. 9: Petronella van den Eijnden tekende als jonge vrouw zeer verdienstelijk.

Rond 1912 besloot Pietje een nieuwe bakkerij te bouwen. Later bleek dat hij op het juiste moment geïnvesteerd had, want nadat in 1914 de Eerste Wereldoorlog was uitgebroken, werd in Uden een vluchtelingenkamp voor Belgische vluchtelingen opgericht en de Udense bakkers, waaronder Piet van Mil, konden grote hoeveelheden leveren. Het waren goede tijden voor de bakkerij. In 1918 kwam een einde aan de oorlog en daarmee aan de leveringen voor het vluchtelingenkamp. Het bericht in de Udense Courant van 29 april 1919, dat er in de tuin van P. van Mil een zilveren munt van Groningen uit het jaar 1683 was gevonden, suggereerde geluk, echter niets was minder waar: een grote tegenslag trof het gezin toen Petronella stierf op 24 juni van dat zelfde jaar.

Pietje ging in 1919 met de tijd mee en liet een stoommachine installeren om de oven te verwarmen. De zonen van Piet gingen mee in het bedrijf werken en het bakken van koek werd steeds belangrijker.

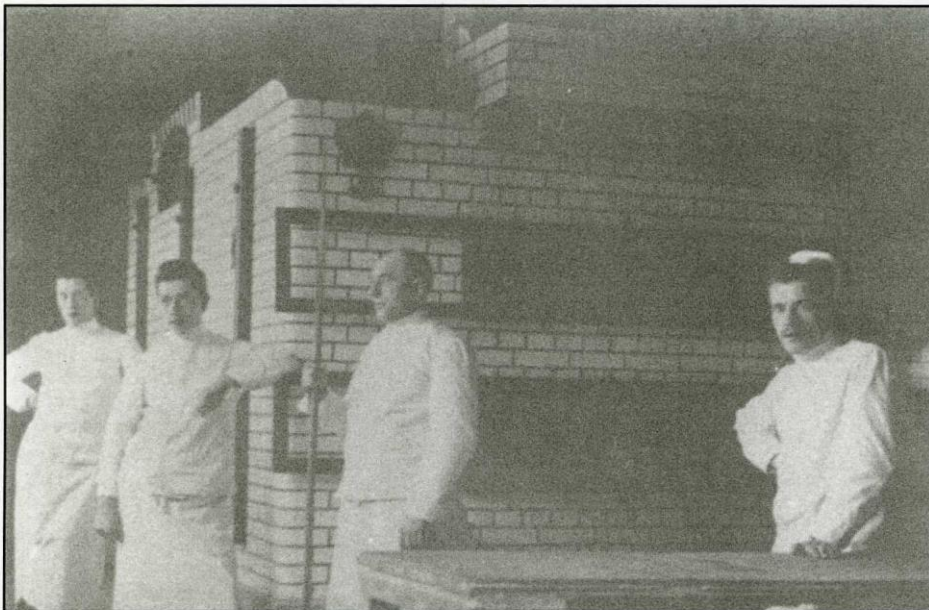

Fig. 10: Foto van de stoomoven met v.l.n.r. Harrie, Martien, vader Pietje en Antoon.

In augustus 1919 werd in de advertenties gesproken over PA v Mil & Zn Stoomkoekfabriek en enkele maanden later over PA v Mil Stoom- Koek- en Banketbakkerij. Eind 1919 wilde men zich onderscheiden van andere koekfabrieken toen men vermeldde: Eerste Udensche Stoomkoekfabriek PA v Mil & Zn. In de advertentie in januari 1921 werd de naam van de koekfabriek "De Heibloem". Zeer waarschijnlijk was dit een reactie op de in die maand opgerichte koekfabriek van Aldenhuijsen en van Oers, die als naam had "De Slingerhoning". Ook werd deelgenomen aan wedstrijden om op die manier de eigen producten aan te bevelen.

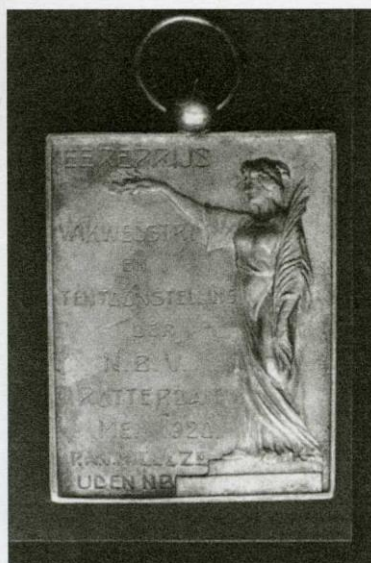

Fig. 11: Een van de gewonnen medaille

Verdere ontwikkelingen.

Inmiddels had de familie van Mil vanuit de tijd dat Belgische vluchtelingen in Uden aanwezig waren, contacten in België opgebouwd. Deze resulteerden erin dat zoon Antoon in april 1921 naar Buggenhout in Oost-Vlaanderen vertrok en daar met een compagnon, Jozef Bosteels een speculaas- en koekbedrijf begon.

De Udense Courant schreef op 27 april 1921:

Deze week is de heer Antoon van Mil uit onze gemeente vertrokken naar België alwaar hij in Buggenhout (Oost-Vlaanderen) een fabriek gaat beginnen van Hollandsche koek en beschuit. De fabriek wordt genaamd "De Beuk " naar de beukenbosschen, die de omstreken daar zoo mooi maken. De heer A. van Mil heeft daar een compagnon en zal de zoo genaamde samenwerkende maatschappij handelen onder den firmanaam Bosteels en Van Mil.

Antoon huwde te Haarlem op 24 juli 1922 met de in diezelfde plaats geboren Elisabeth Maria Lidwina Maas

Fig. 12: Reclamemateriaal van De Beuk.

Vanaf die tijd zien we in alle reclame zowel Uden als Buggenhout genoemd worden.

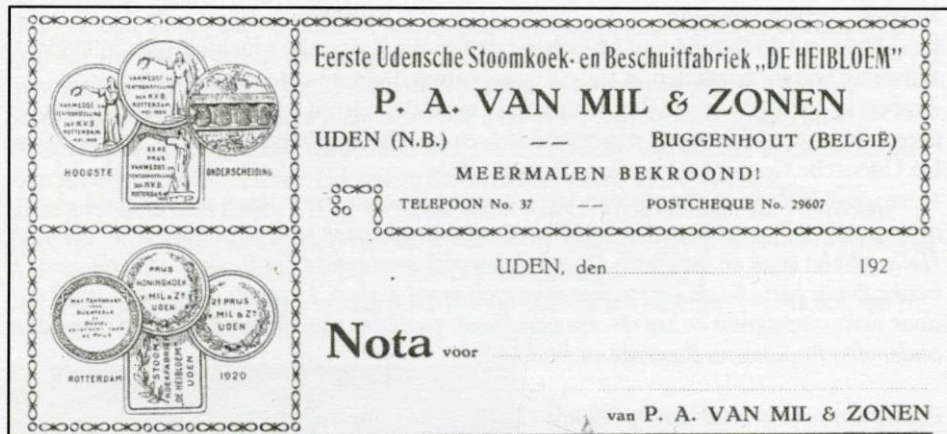

Fig. 13: Nota uit de twintiger jaren.

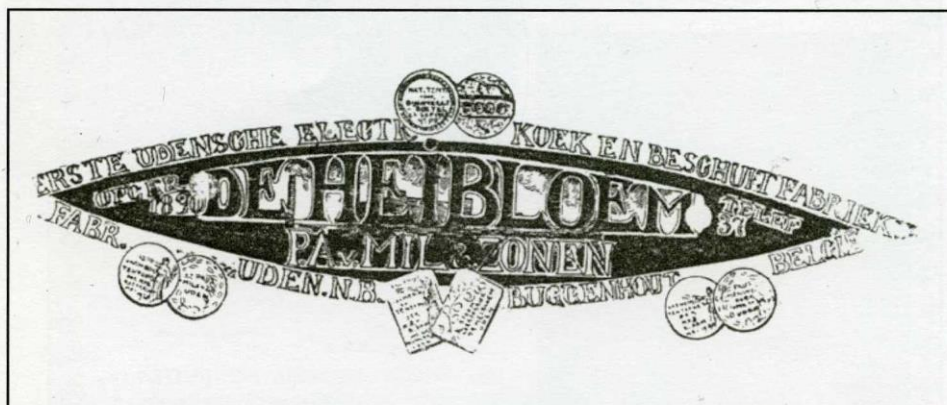

Fig. 14: Bovenstaande wikkel werd onder andere gebruikt voor de peperkoek.

Ook de bakkerij in Uden zocht naar verdere uitbreiding, bijvoorbeeld het verzorgen van diners bij bruiloften en partijen. Harrie en Martien werkten beiden mee in de zaak. In juni 1927 was er een blikseminslag in de bakkerij, waarbij vader Piet en

zoon Martien “aan het electrische licht bleven hangen”. Gelukkig viel de schade mee.

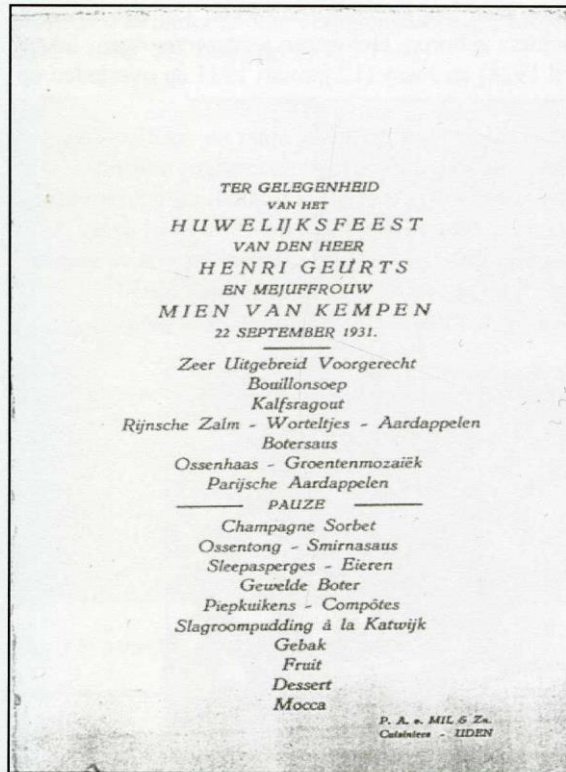

Fig. 15: Een menu uit 1931. Zoals onderaan te zien werd dit verzorgd door P.A. van Mil & Zn. te Uden.

In april 1932 stierf Pietje van Mil en de Udense Courant berichtte:
Maandagmorgen overleed in 't Gasthuis onze geachte dorpsgenoot de heer P. van Mill in den ouderdom van 72 jaren. De overledene was een geziene persoonlijkheid in ons dorp en van ouderwetschen Udensen stam.

De kinderen van Pietje van Mil.

Antoon

Zoals al eerder beschreven was Antoon naar Buggenhout vertrokken. Uit zijn huwelijk met Elisabeth Maas werden drie dochters geboren. Het waren achtereenvolgens Miep (29 september 1926), Netty (27 april 1928) en Jossy (12 januari 1931 en overleden op 22 januari 2001).

Zoals reeds beschreven werkte Antoon samen met Bosteels, maar na enkele jaren werd de samenwerking ontbonden en Antoon werd vertegenwoordiger in Haust beschuiten en grossier in vogelvoer. Na de oorlog was hij betrokken bij de oprichting van de krachtvoederfabriek VAM in Buggenhout. Op 1 januari 1956 sloot deze fabriek een contract met de Nederlandse kunstkalvermelkfabriek Denkavit en Antoon werd op deze manier directeur van de fabriek van voederspecialiteiten VAM-Denkavit. Elisabeth Maas overleed in 1978 en Antoon op 17 juni 1980 in Gent.

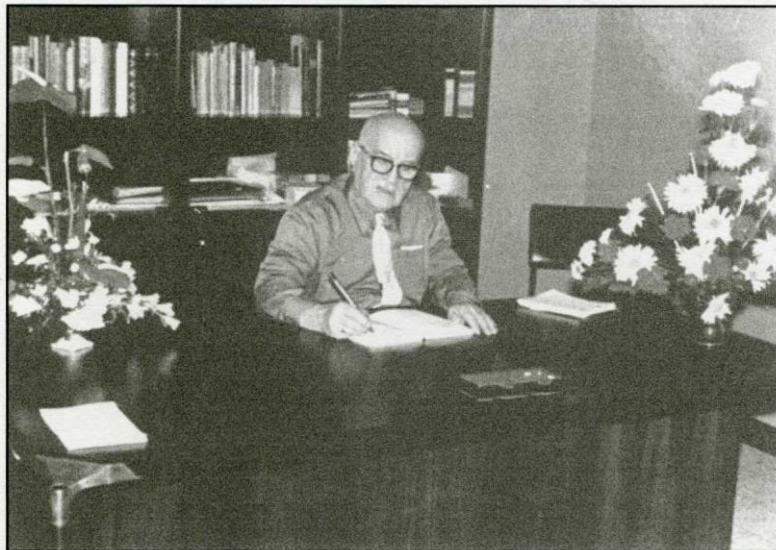

Fig. 16: Antoon van Mil in zijn Denkavit-periode.

Antoinet

Zij verhuisde naar België en bleef ongehuwd. Zij overleed in Turnhout op 26 oktober 1988.

Martien

In de dertiger jaren verliet Martien het bedrijf. Hij huwde met Petronella Kersten, een huwelijk dat kinderloos bleef.

Martien was onder andere vertegenwoordiger bij Haust en zette het verzorgen van diners voort. Hij stierf op 27 juli 1962.

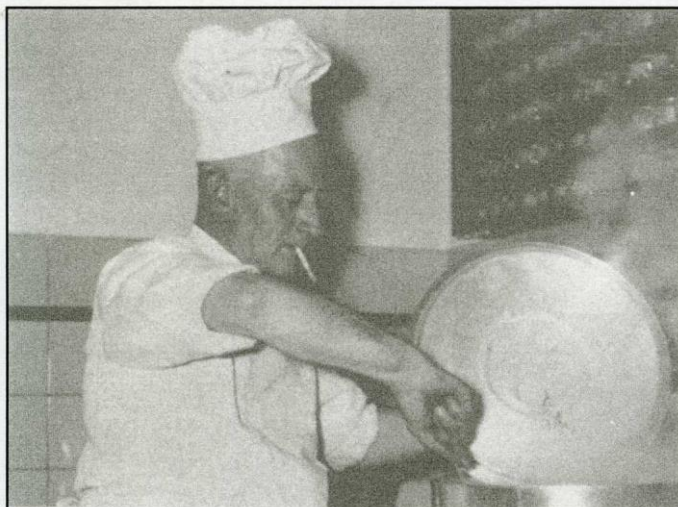

Fig. 17: Martien aan het werk bij de verzorging van een diner.

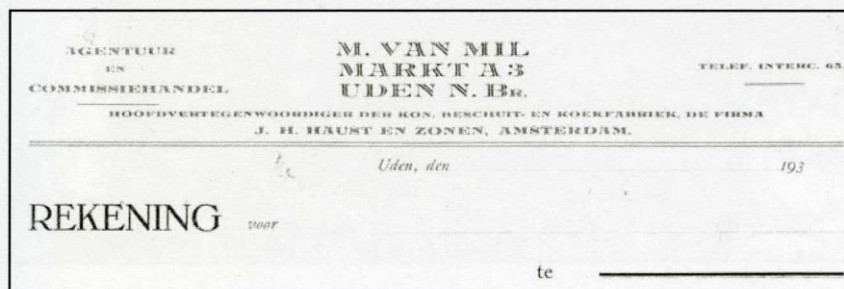

Fig. 18: Een kop van een rekening

Harrie

Harrie bleef in de bakkerij. Hij had daarvoor, zoals in die tijd gebruikelijk bij diverse bakkers een opleiding genoten en was o.a. hiervoor in 1909 naar Tilburg vertrokken. De overlevering gaat, dat hij daar voetbalde bij Willem II en dat hij hierdoor later, toen in 1917 in Uden een voetbalclub wilde beginnen, oude shirtjes van de Tilburgse club kon krijgen. Om die reden zijn de kleuren van Willem II en UDI '19 nog steeds hetzelfde.

Harrie trouwde op 29 augustus 1932 met Bernardina G.M. van der Putten en uit het huwelijk werden in Uden 5 kinderen geboren. Het waren Piet (21 februari 1934), Jan (18 april 1935), Bep (10 juli 1936), Harry (12 april 1939) en Netty (31 juli 1942). Netty overleed op 19 september 1942. Harrie was actief in het verenigingsleven. Naast UDI kwam men hem onder andere tegen bij Sociëteit Nimrod en de duivenbond.

*Fig. 19: Het gezin van Harry van Mil en Dina van der Putten.
De kinderen zijn v.l.n.r. Bep, Piet, Jan en Harry.*

In de Tweede Wereldoorlog leverde het voortzetten van de bakkerij nogal wat problemen op. Harrie weigerde te bakken voor de Duitsers rond Hemelvaart 1943 en hij moest zelfs onderduiken.

Achter in de rijskast, die naast de oven gebouwd was, was een uitbouw gemaakt, waar twee personen in konden staan. Als je de rijskast in keek had deze een gewone achterwand, die er echter uitgetild kon worden. Martien van Mil en Piet Smits, maar ook een vliegenier hebben er gebruik van gemaakt.

Bij de bevrijding in 1944 kwamen er veel vluchtelingen en Engelse soldaten in huis.

Echter in 1946 sloeg het noodlot toe: Harrie kreeg een beroerte. Hij knapte nog wel enigszins op, maar bleef invalide. Ondanks dat werd het bedrijf zo goed mogelijk voortgezet.

Fig. 20: De kinderen, Jan (l) en Piet (r) van Mil achter de bakkerskar.

Het bedrijf werd nog wel enige tijd voortgezet, maar bloeide door de invaliditeit van Harrie niet meer.

Aangezien de kinderen nog te jong waren om het bedrijf over te nemen, werd het in 1958 verkocht. Hiermee kwam een eind aan meer dan honderd jaar zelfstandig ondernemen van de familie van Mil in Uden.

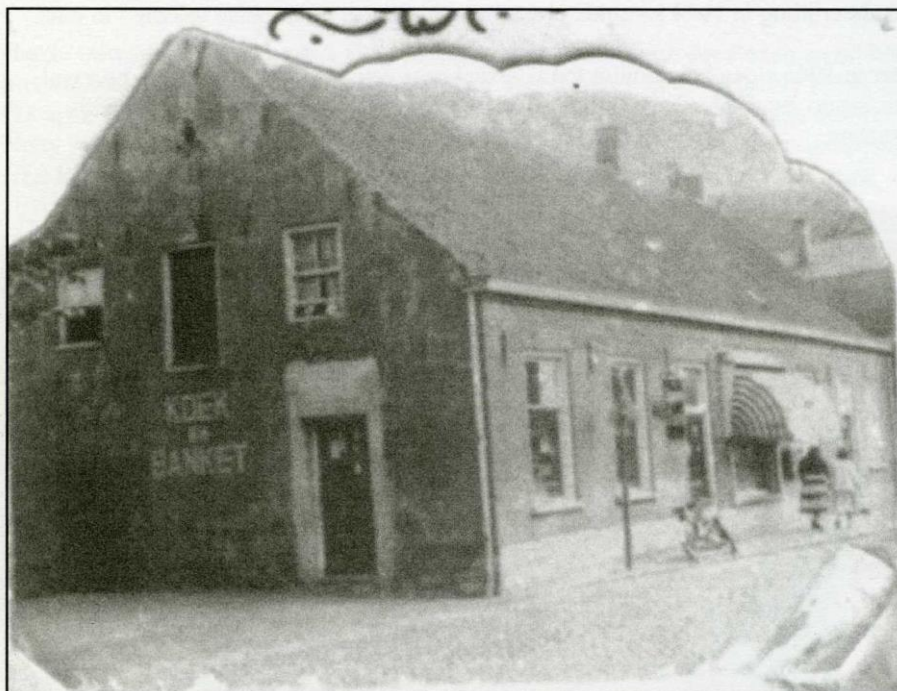

Fig. 21: Het huis van van Mil in de Kapelstraat toen de bakkerij daar nog gevestigd was.

En verder

Harrie stierf in Boxtel in een verzorgingshuis op 3 november 1969 en zijn vrouw Dina in Uden op 25 juni 1985.

Van de kinderen kozen Jan en Bep voor een beroep dat niet verwant was aan het bakkersvak. De twee anderen, Piet en Harry, kregen wel een opleiding in die bedrijfstak. Piet moest echter wegens bakkerseczeem het vak verlaten. Harry bleef tot aan zijn pensionering wel werkzaam als banketbakker.

Fig. 22: Foto van de bakkersvakschool. Harry houdt rechts de taart vast.

Zoals eerder vermeld werd het pand in de Kapelstraat in 1958 verkocht. Nog vele jaren daarna was er de elektriciteitszaak van Kees van Kampen in gevestigd en later de sigarenzaak van Mien van Cuijk. In 1993 werd het pand gesloopt.

Fig. 23: De Kapelstraat voordat de Stigt gebouwd werd. Links de sigarenzaak van Mien van Cuijk, waar eerder de bakkerij van van Mil was gevestigd.

Verantwoording

Bronnen.

Burgelijke Stand Uden.

Bevolkingsregister Uden.

Udensche Courant 29 april 1919, 28 juni 1919, 2 augustus 1919, 26 november 1919, 24 december 1919, 17 januari 1920, 8 januari 1921, 27 april 1921, 6 juli 1921, 20 april 1932, 18 februari 1933, 17 april 1937, 7 juni 1939, 25 januari 1957.

De Echo van het land van Cuijk 26 juli 1922, 27 juni 1927.

Denkavit aktualiteiten, december 1968

Benjamin Jansen, Toen dreunden de kanonnen..., Driel 1991.

J.A.M. Claeren, De familie van Mil .

J. Scheerder, Prior A.G. van Mil.

Archief van Bressers, Uden.

Informatie van Piet en Harry van Mil, Uden.

Herkomst illustraties.

H. van Mil, Uden: 1, 3, 5, 8, 9, 11, 12, 13, 15, 16, 17, 18, 19, 21, 22, 23.

P. van Mil , Uden: 14.

L. Bressers, Uden: 4, 6, 7, 10, 20.

Heemkunde Kring Erp: 2.

